

Schiphol Group
De heer J. Nijhuis
Postbus 7501
1118 ZG SCHIPHOL

Kenmerk: 201701006

Den Haag, 30 juni 2017

Geachte heer Nijhuis,

Ik heb uw brief in goede orde ontvangen. Naast uw brief ontvang ik als informateur ook van vele anderen brieven en nota's met suggesties. Daaruit spreekt betrokkenheid. Veel dank daarvoor.

Het is niet aan mij, als informateur, om inhoudelijk te reageren op uw brief. Wel kan ik u verzekeren dat ik deze onder de aandacht zal brengen van partijen, opdat zij deze bij hun voorbereidingen in de onderhandelingsfase kunnen betrekken.

Hoogachtend,

Informateur G. Zalm

201701007

Amsterdam, 27 juni 2017

aan de informateur, Gerrit Zalm
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

verbod op het Forum voor Democratie

De polarisatie in Nederland, en het falen van de veronderstelde nationale eenheid, spelen een belangrijke rol in mijn eerdere brieven aan de informateur. De eerste brief (12 april 2017) bepleitte een segregatie-beleid ten behoeve van de PVV-ers, en noemde ook de optie om Nederland op te delen, en de helft van het land aan de PVV te geven.

In principe is deze optie ook geschikt voor het Forum voor Democratie (FvD), en zijn aanhang. Ze delen met de PVV een voorkeur voor een autochtoon-Nederlandse soevereine staat (buiten de EU), en zouden dat ook krijgen bij de voorgestelde deling. Binnen deze staat - 'Fortuynland' - wordt het FvD een legale, en waarschijnlijk succesvolle, politieke partij. Ook regeringsdeelname ligt voor de hand.

In het huidige Nederland kan het Forum voor Democratie echter een bedreiging vormen. De partij en zijn aanhang zijn geneigd om de eigen standpunten te verabsoluteren, en de legitimiteit van tegenovergestelde idealen te ontkennen. Ze vrezen de culturele ondergang van Nederland en Europa, en geven vaak de schuld aan een linkse elite. Dat kan uitmonden in een Breivik-achtige houding tegen de vermeende linkse elite, en tegen linkse activisten.

Juridisch is dat onvoldoende om maatregelen te rechtvaardigen. Een 'mogelijke toekomstige dreiging' valt nooit definitief te bewijzen. Het is sowieso moeilijk, om de ideologie van de partij te inventariseren. Hun verkiezingsprogramma bestaat uit losse stukken op de website, en de concrete beleidsvoorstellen sluiten soms niet aan op de inleidende teksten. De partij heeft geen beginsel-programma: er is wel een concept-versie opgedoken op de sociale media, maar Thierry Baudet ontkende de echtheid daarvan. Hij heeft zelf veel geschreven, maar zijn standpunten kunnen we niet zomaar aan de partij toeschrijven.

In het algemeen is het Forum voor Democratie rechts-populistisch, maar het verschilt van de PVV in oorsprong en einddoel. De PVV is vooral de partij die het xenofobe bevolkingsdeel een stem geeft in de politiek: Geert Wilders volgde Pim Fortuyn op, als hun woordvoerder. Het Forum voor Democratie is eerder een ideologische activisten-partij, meer verwant aan de kleine rechtse bewegingen in Europa, dan aan grote populistische partijen zoals de PVV en het *Front National*. Intellectueel staat het Forum voor Democratie dicht bij de traditionele Europese rechtse en conservatieve stromingen, die veel invloed hadden op het Europees fascisme. Het profileert zich dan ook als 'Europees' - de PVV zou dat niet zo snel doen.

Ook deze achtergrond is op zich onvoldoende, om maatregelen te rechtvaardigen. Het is wel mogelijk om een partijverbod te rechtvaardigen, op basis van objectieve ideologische toetsen. Niet de inschattingen van anderen, maar de expliciete reactie van de partij zelf, bepalen dan de uitkomst. Dit model heb ik eerder toegepast op de SGP en de orthodox-protestantse minderheid (brief van 08 juni 2017). De standpunten van het Forum voor Democratie, hieronder toegelicht, geven voldoende aanleiding om de ideologie formeel te toetsen.

Het wereldbeeld van het FvD

De standpunten van het Forum voor Democratie zijn problematisch, als ze aanleiding kunnen geven tot geweld en repressie. Dat gebeurt vooral, als tegenstand en alternatieven niet als legitiem worden gezien. In de publieke uitingen van de partij is deze houding vaak zichtbaar.

Recent heeft het FvD een zomerschool aangekondigd, met een opmerkelijk uitgangspunt. Het moet tegenwicht bieden aan de vermeende machtsgreep van 'cultuur-marxistische studenten', in 1968 en de jaren daarna. Of dit werkelijk gebeurde is hier niet relevant, wel dat het FvD belangrijke sociale en politieke verschuivingen toeschrijft aan de 'oikofobe' cultuurmarxisten:

"... de massale immigratie, de euromunt, de kaalslag in het onderwijs, het multiculturalisme, de schaamte voor onze eigen geschiedenis en de culturele zelfhaat: het valt direct op dit beslissende moment in mei '68 terug te voeren."

Dat impliceert dat het FvD de massale immigratie en de invoering van de Euro niet als legitiem streven ziet. Eveneens impliceert het, dat het FvD schaamte voor de eigen (Nederlandse) geschiedenis, en culturele zelfhaat, niet als legitiem erkent. Kennelijk verwerpt het FvD de vrijheid van geweten inzake deze thema's. Want met 'zelfhaat' bedoelen nationalistische weerstand binnen de eigen natie, tegen hun culturele en sociale eisen. Ze werpen zich op als hoeders van de nationale cultuur een identiteit, en eisen dat de bevolking kritiekloos hun richtlijnen opvolgt. Je moet de nationale literatuur lezen, naar de nationale muziek luisteren, het volkslied dagelijks zingen, of zelfs de buitenlandse bloemen uit de tuin verwijderen - anders ben je een 'zelf-hater'.

Ook in het FvD-verkiezingsprogramma is vaak zichtbaar, dat de partij sommige standpunten niet voor legitiem houdt. De Euro en Schengen worden bijvoorbeeld in absolute termen afgewezen.

*"... De wijze waarop de uitzichtloze mislukte Euro in stand wordt gehouden is schandalig en kost ons steeds meer miljarden – terwijl de economieën in Zuid-Europa erdoor vernietigd worden.
... De open grenzen leiden tot ongecontroleerde immigratie en een hoger risico op terreuraanslagen.
... Het is tijd om te stoppen met de muntunie en de open grenzen, en daarna de EU te verlaten.
... de EU, de open grenzen en de euro: daar moeten we vanaf."*

Het FvD vindt blijkbaar dat ongecontroleerde immigratie vanzelfsprekend fout is, en ook dat het gevaar daarvan weegt zwaarder dan open grenzen binnen de EU. In werkelijkheid zijn dat niet meer dan persoonlijke keuzes: de ene wil meer immigratie dan de andere, en sommige mensen zijn principieel voorstander van open grenzen.

Ook de keuze voor gulden, Euro, of een andere munteenheid is geen morele norm, maar een persoonlijke voorkeur. (In mijn eerste brief aan de informateur, heb ik de herinvoering van de

gulden als vrijwillige tweede munt naast de Euro bepleit). Het FvD wil "een referendum over voortzetting van de open grenzen en het vrije, ongecontroleerde verkeer van personen binnen de Unie", maar kan blijkbaar niet aanvaarden dat iemand voor deze optie zou stemmen.

Onder de kop 'Geostrategie' wordt ook de soevereiniteit absolutistisch benaderd.

"... Soevereiniteit is het uitgangspunt van een democratie. Zonder soeverein parlement valt er niets te beslissen - en dus ook niet te kiezen. De afgelopen decennia is een aantal supranationale organisaties opgericht die de soevereiniteit ernstig hebben ingeperkt."

Nu is de soevereiniteit het uitgangspunt van alle staten, en zodoende een voorwaarde voor zowel democratische als ondemocratische staten. Daaruit kan niet worden afgeleid, dat de soevereiniteit van een specifieke staat als morele norm geldt. Het is in laatste instantie een persoonlijke politieke voorkeur van zijn aanhangers. Zo ook de mate van soevereiniteit: de ene wil een 100% soeverein Schotland of Curaçao, de andere is tevreden met regionale autonomie. Friesland heeft geen autonome status, en dus 0% soevereiniteit, maar de meeste Nederlanders willen dat zo houden. Soevereiniteit is een keuze, niet een absolute vereiste. Ook het overdragen van soevereiniteit, aan internationale of supra-nationale organisaties, is een kwestie van politieke voorkeur.

Het Forum voor Democratie wil de soevereiniteit 'zoveel mogelijk terug brengen naar het nationale parlement', en staat afwijzend tegenover de EU, het Internationaal Strafhof, en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ik heb zelf geen probleem met deze afwijzing. Problematisch is dat het FvD spreekt van "organisaties die de soevereiniteit ondermijnen", alsof het moreel ontoelaatbaar is om de soevereiniteit te verminderen. Het FvD zegt expliciet:

De leden van de Tweede Kamer vormen slechts de vertegenwoordigers van het Nederlandse volk; zij bezitten de soevereiniteit niet (en kunnen die dus ook niet weggeven).

Dat is een aanspraak op de absolute macht: het FvD, met twee zetels, wil bepalen hoe de overige kamerleden stemmen inzake soevereiniteit. Het is echter normaal en rationeel, dat elke staat de mate van de eigen soevereiniteit bepaalt. Nationalisten zijn geneigd om de nationale grenzen en grondgebied als heilig te beschouwen, maar dat is juist irrationeel.

Ook bij het thema grenscontrole zien we een absolutistische visie van een gesloten staat. Het Forum voor Democratie spreekt van "ongecontroleerde immigratie en verhoogde terreurdreiging" en wil de grenscontroles herinvoeren, "om grensoverschrijdende criminaliteit en grensoverschrijdend terrorisme effectiever aan te kunnen pakken". Het vermijden daarvan wordt als absolute norm gepresenteerd, waaraan de openheid van grenzen moet worden getoetst. In werkelijkheid wordt het grensregime door meerdere factoren bepaald, en zijn de Europese grenzen door vele historische factoren ontstaan, en niet louter als hindernis voor rondreizenden criminelen of terroristen. De logica van het FvD is ook onuitvoerbaar: als de criminaliteit altijd gesloten grenzen rechtvaardigt, dan moet elk dorp en elk straat zijn eigen grens krijgen.

Relevant hier is niet zozeer de gebrekkige logica, maar vooral het onvermogen van de partij om de eigen standpunten als persoonlijke voorkeur te relativiseren. Ze worden als een evidente waarheid beschouwd. Het FvD kan blijkbaar niet inzien, dat het legitiem kan zijn om de migratie te bepleiten, ook in het geval dat terroristen of criminelen de grens oversteken. Het FvD kan blijkbaar niet inzien, dat mensen een voorkeur *mogen* hebben voor open grenzen.

Ook de toelating van migranten wordt aan normen onderworpen, die in wezen de eigen voorkeuren van het Forum voor Democratie weergeven.

"Ons immigratiebeleid moet gericht zijn op wie wij hier nodig hebben en wie wij (ook op basis van culturele achtergrond) kunnen opnemen."

De toelating van de migrant wordt dus getoetst aan zijn bijdrage aan Nederland, en omdat het FvD een 'GreenCard-systeem voor arbeidsmigranten' bepleit, lijkt dat een economische bijdrage. Dat sluit bijvoorbeeld uit, dat Nederland oude of zieke mensen toelaat. In het algemeen zijn vluchtelingen ook niet 'nodig' in economische zin. Dat is echter geen morele norm: het FvD heeft een politieke voorkeur voor bepaalde toelatingscriteria, en niet meer dan dat. Zeker, niemand is verplicht om de zwakke medemens te helpen, en leden van het FvD zijn ook niet verplicht tot medelijden met vluchtelingen of arbeidsmigranten. Het is echter onaanvaardbaar dat ze *anderen* beletten, om andere keuzes te maken. Louter op basis van de eigen voorkeuren, eist de partij dat de staat die voorkeuren in wetten omzet.

Dat geldt ook voor hun houding tegenover culturele verschillen. Het is niet aan het FvD om te bepalen, wie hier in Nederland opgenomen kan worden in de samenleving. Vermoedelijk willen de meeste FvD-ers niet naast een salafistische Libische vluchteling wonen, en die zou ook niet passen in de partij. Dat neemt niet weg, dat anderen wel bereid kunnen zijn, om met zulke mensen samen te leven. Er is dus geen grens aan het aantal vluchtelingen uit andere culturen, die in de Nederlandse samenleving opgenomen kunnen worden. Er is wel een grens aan het persoonlijke vermogen, om naast die mensen te leven. Dat valt niet te negeren, en juist daarom heb ik in mijn eerste brief de invoering van de segregatie bepleit. Het FvD eist echter, dat hun eigen normen voor het land als geheel gelden, voor de hele bevolking, zonder inspraak. Dat valt niet te rechtvaardigen.

Volgens het Forum voor Democratie is remigratie de beste oplossing, "*waar integratie (assimilatie) mislukt*". Dat impliceert dat gebrek aan integratie fout is. Door integratie gelijk te stellen aan assimilatie, laat het FvD ook een voorkeur zien, voor een cultureel-homogene nationale gemeenschap. Dat is niet meer dan een voorkeur: er zijn genoeg voorbeelden van functionerende multi-etnische staten. Maar afgezien daarvan, is het al lang duidelijk dat de integratie in Nederland totaal mislukt is, en nooit zal lukken. Een groot deel van de autochtone bevolking definieert 'Nederlander' als een persoon van Nederlandse afkomst. Omdat afkomst niet te veranderen valt, is het daarom onmogelijk dat een migrant een Nederlander wordt.

Dit is overigens gangbaar in de Europese nationale staten. In de Verenigde Staten, met een traditie van immigratie en assimilatie, ligt dat anders. Er zijn zwarte Amerikanen en Chinese-Amerikanen en Iers-Amerikanen, en ook in het VK zijn er zwarte Britten. Er zijn echter geen zwarte Polen: als je niet van Poolse afkomst bent, dan ben je simpelweg geen Pool. Integratie in de Poolse samenleving is daarom onmogelijk. Nederland staat duidelijk dichterbij Polen in dit opzicht, dan bij de VS. Het is hier geen immigratieland, er is geen assimilatie-traditie, en de individuele integratie mislukt bijna altijd. Is Mohammed van Marokkaanse afkomst, dan blijft hij een Marokkaan, ongeacht taal, opleiding, werk, of cultuur. Ook zijn kleinzoon Mohammed zal nooit een Nederlander zijn. Onder deze omstandigheden, staat de eis tot integratie gelijk aan de eis tot vertrek, want de integratie is onbereikbaar. Dat neemt niet weg, dat sommige autochtone Nederlanders bereid zijn, om naast Mohammed te wonen, en met Mohammed te werken. Met de feitelijke eis tot de remigratie van een groot deel van de allochtone bevolking, legt het Forum voor Democratie wederom de eigen voorkeur op aan derden.

Verder zegt het standpunt over de politieke ideeën van migranten, iets fundamenteel over het Forum voor Democratie.

Immigranten met extreme politieke ideeën die niet in lijn zijn met onze westerse beschaving dienen terstond te worden uitgezet naar het land van herkomst.

Het denken conform de 'westerse beschaving', die het FvD niet wil definiëren, wordt zodoende als norm voor verblijf in Nederland gehanteerd. Dat impliceert dat op den duur, ook de *autochtone* vijanden van de 'westerse beschaving' het land uit moeten, want het FvD vindt het kennelijk niet legitiem om deze af te wijzen. Worden de burgers gevraagd om formeel hun instemming met de 'westerse beschaving' te betuigen?

Het vaststellen van de ideologie en waarden van de burgers is niet op zich onredelijk, en leidt tot een heldere indeling van de bevolking. Ik heb zelf voorgesteld om de orthodox-protestantse minderheid te toetsen, niet zozeer op de eigen religieuze standpunten, maar op de bereidheid tot vreedzaam samenleven met hun niet-gelovige medeburgers. Zulke toetsen moeten echter transparant en eenduidig zijn, en dat geldt niet voor vragen over een vage 'westerse beschaving'.

Het is duidelijk dat het Forum voor Democratie moeite heeft met de vrijheid van geweten, ten aanzien van de eigen kernwaarden. Ook hun afwijzing van "extreme politieke ideeën" wijst daarop. Extreem is, per definitie, een relatief begrip. Het betekent slechts dat bepaalde ideeën afwijken van wat gangbaar is in een land, het zegt niets over de inhoud. Bovendien is extremisme cultuurgebonden: wat hier extreem is, kan elders normaal zijn. Het kan dus niet als morele norm dienen, zoals het FvD suggereert.

Ook bij de FvD-standpunten over de publieke omroep is zichtbaar, dat de partij moeite heeft met de vrijheid van geweten. Het FvD wil de omroep 'saneren', omdat het niet zegt wat de partij wil horen.

Eindeloos werd de Nederlandse bevolking verteld hoe goed het associatieverdrag met Oekraïne was en hoe desastreus de Brexit zou zijn.

Het Forum voor Democratie wil onder ander de "neutraliteit van opinie- en debatprogramma's" verplichten. Nu was het verzuilde omroepbestel oorspronkelijk juist bedoeld, om diverse stromingen een eigen stem te geven. Het FvD wil blijkbaar een eenheidsstelsel, en op zich is dat een legitieme wens. Problematisch is dat het voorstel niet is ingegeven door het streven naar innovatie, maar door de wens om bepaalde standpunten te weren, bijvoorbeeld kritiek op de Brexit. Welke garantie hebben we dan, dat het weren bij de omroep ophoudt?

Ook uit het cultuurbeleid van het Forum voor Democratie, blijkt het onvermogen om met afwijkende standpunten en waarden om te gaan:

Op dit moment subsidieert de Nederlandse overheid segregatie-bevorderende, weg-met-ons projecten; terwijl we datgene waar we trots op mogen zijn, het mooiste en het beste dat het Westen heeft voortgebracht, onderschoffelen. ... Dat moet veranderen. ... De afgelopen decennia is gepoogd de Nederlander van zijn geschiedenis te vervreemden en van zijn cultuur los te snijden. Dit moet niet alleen stoppen, het moet worden teruggedraaid.

Dat impliceert dat 'de Nederlander' over een vaststaande eenheidscultuur beschikt, waaraan hij of zij verbonden is. In werkelijkheid is noch de nationale cultuur, noch de nationale geschiedenis, statisch. Het is onwenselijk om ze te bevroren, en ook onuitvoerbaar, maar relevant hier is vooral dat de nationalistische ideologie geen ruimte laat voor de vrijheid van geweten. Dat 'de Nederlander' vrij is, om zijn cultuur achter zich te laten, en afstand te nemen van de nationale geschiedenis, kan het Forum voor Democratie blijkbaar niet aanvaarden.

Het voortbestaan van de Nederlandse cultuur is geen morele norm, en het loslaten van de 'eigen' cultuur en geschiedenis is een normaal verschijnsel, ook bij veranderingen in de statenorde. Ook Nederland bestaat bij gratie van oikofobie, landverraad, en 'weg-met-ons' denken. Anders was het nog oorlog tussen Amstelland en Kennemerland, en waren Gelre, het Sticht en Brabant nog losse staten. Het is logisch, dat in het huidige Europa de nationale culturen afbrokkelen. Het is ook redelijk, dat niet iedereen wil zich vastklampen aan verouderde nationale culturen. Het Forum voor Democratie lijkt echter niet bereid om deze ontwikkelingen als legitiem te aanvaarden.

Dat geldt ook voor de westerse cultuur en beschaving, voor *"het mooiste en het beste dat het Westen heeft voortgebracht"* zoals het FvD het omschrijft. Het is onredelijk om van de bevolking enige loyaliteit te verwachten, tegenover zulke vage begrippen. Als enig concreet voorbeeld noemt de partij *"het gedachtengoed van filosofen als Erasmus en Spinoza"*, maar dat kan nooit meer dan een persoonlijke interesse zijn. De traditionele belangstelling van de elite voor *high culture* is geen redelijke norm voor het onderwijs als geheel, zoals het FvD blijkbaar denkt.

Ook hier ligt het probleem bij de overtuiging van het FvD, dat de bevolking als geheel zich moet schikken in hun normen. De partij eist dat de hele bevolking *"weer van ons land gaat houden"*, en trots wordt op *"onze gedeelde geschiedenis en toekomst"*. Er is echter, buiten de ideologie van het nationalisme, geen reden om van een nationale staat te houden. Het bestaan van Nederland is historisch contingent, en daarom zijn quasi-morele verplichtingen tegenover Nederland niet rationeel. Op de middellange en lange termijn, is een 'gedeelde toekomst' ook onwaarschijnlijk, want uiteindelijk zal Nederland en zijn cultuur verdwijnen. De nationalistische utopie, een eeuwige natie, is geen norm voor de niet-nationalist.

De zuivere ideologie

Op basis van de eisen en standpunten van het Forum voor Democratie, valt een onderliggende ideologie te destilleren, dat grotendeels nationalistisch en conservatief is. De partij en zijn aanhang willen een permanente en onveranderlijke nationale staat, binnen een Europese statenorde van vergelijkbare nationale staten. Deze Nederlandse nationale staat heeft een vaststaande nationale cultuur, met een statische kerncultuur, geworteld in het nationale verleden. De bevolking is cultureel homogeen, en blijft homogeen omdat migranten volledig assimileren. Deze Nederlandse nationale staat is onaantastbaar, en zijn voortbestaan mag niet in twijfel getrokken worden. Natie en staat worden geacht een eeuwig recht op bestaan te hebben.

In de ogen van het FvD, zijn de Nederlandse samenleving, cultuur, en staat, ook ingebed in een groter geheel: de westerse beschaving, het Westen, de westerse wereld. Het Westen heeft eveneens een statische kerncultuur, dat ook in het verleden is geworteld, het Europees verleden. Tegenover zowel de Nederlandse cultuur als de westerse cultuur, is een vorm van loyaliteit verplicht. Ze mogen niet in twijfel worden getrokken, of verworpen, ook niet als de precieze inhoud daarvan onbekend is. De westerse beschaving en de westerse waarden gelden als morele normen, ook voor de individuele westerlingen.

Deze inschatting van de ideologische kernwaarden van het Forum voor Democratie is, zoals gezegd, afgeleid van minder expliciete uitingen, en daarom blijft er onzekerheid over de doelstellingen van de partij. Het is echter mogelijk om beleid te formuleren, zonder precies te weten wat de partij bepleit. De partij kan puntsgewijs getoetst worden, op de bereidheid om *tegenovergestelde* waarden en standpunten te accepteren.

Beleid: erkenning van de vrijheid van geweten

Mijn voorstel is dat elke kandidaat voor een gekozen ambt, en elke partij die zich bij de Kiesraad wil inschrijven, een verklaring ondertekent, waarbij ze vooral de vrijheid van geweten erkennen, ten aanzien van hun eigen standpunten en ideologie. Dit model is gedeeltelijk ontleend aan de inburgeringstoetsen, die in meerdere westerse landen worden gebruikt. Het is ook verwant aan mijn eerder voorstel, om de orthodox-protestantse minderheid te toetsen op hun houding tegenover niet-gelovigen (brief van 08 juni 2017). Overigens heeft het FvD dit model zelf bepleit voor scholen, met hun voorstel tot een 'Wet Bescherming Nederlandse Waarden', en bepleit de partij ook de toetsing van de politieke ideeën van migranten.

Kandidaten en partijen worden dan gevraagd, om hun instemming te verklaren met de volgende punten:

De vrijheid van geweten geldt ten aanzien van de politieke ideeën en stromingen.

De vrijheid van geweten geldt onverminderd ten aanzien van politieke ideeën, die afwijken van wat gangbaar is in Nederland. Het is legitiem om anders te denken als de meerderheid van de bevolking.

De vrijheid van geweten geldt ook ten aanzien van de politieke ideeën van migranten.

Ten aanzien van de nationalistische ideologie geldt de vrijheid van geweten. Niemand is verplicht deze te onderschrijven.

Ten aanzien van zowel de staten als de statenorde, geldt de vrijheid van geweten. Niemand is verplicht om het voortbestaan van een bepaalde staat na te streven, noch het voortbestaan van de bestaande orde van staten. Het staat iedereen vrij om de opheffing van bestaande staten te bepleiten, alsmede de vorming van nieuwe staten, ook in gevallen waar dat het verdwijnen van bestaande staten inhoudt.

Ten aanzien van de Nederlandse soevereiniteit geldt de vrijheid van geweten. Niemand is verplicht om deze te verdedigen, of te maximaliseren. Het is legitiem om de overdracht van soevereiniteit aan internationale of supra-nationale organisaties te bepleiten, en daarop gericht beleid uit te voeren.

Ten aanzien van het Nederlandse lidmaatschap van de Europese Unie geldt de vrijheid van geweten.

Ten aanzien van de Euro geldt de vrijheid van geweten. Het is legitiem om het gebruik daarvan te bepleiten, al dan niet in combinatie met andere munteenheden.

Ten aanzien van het grensregime en het grensoverschrijdende personenverkeer, geldt de vrijheid van geweten. Het is legitiem om zowel open als gesloten grenzen te bepleiten. Het is legitiem om het vrije ongecontroleerde verkeer van personen binnen de Europese Unie te bepleiten.

Ten aanzien van de risico's van het terrorisme geldt de vrijheid van geweten. Het is legitiem om de nationale veiligheid, de veiligheid van de burger, of het bestrijden van terrorisme, ondergeschikt te maken aan andere doelstellingen, factoren of waarden.

De vrijheid van geweten geldt ten aanzien van de filosofie, kunst, muziek, en cultuur in het algemeen. Niemand is verplicht om specifieke uitingen of stromingen binnen de filosofie, kunst, muziek, en cultuur te waarderen, of te onderschrijven.

Een verbod in de praktijk

Het is aannemelijk dat zowel het Forum voor Democratie, als hun kandidaten, zullen weigeren om deze verklaring te ondertekenen. Daarmee zou de partij in de praktijk verboden worden, als politieke partij tenminste. Het wordt echter niet ontbonden, en kan legaal zijn activiteiten voortzetten als politieke vereniging. Het FvD wordt daarmee wel uitgesloten van de Staten-Generaal, Provinciale Staten, en de gemeenteraden. Het is natuurlijk denkbaar dat sommige leden valselijk verklaren de vrijheid van geweten te erkennen, maar als later blijkt uit hun uitspraken dat ze gelogen hebben, dan kunnen ze wegens valsheid in geschrifte worden vervolgd.

Natuurlijk is de polarisatie hiermee niet verdwenen. In mijn eerdere brieven heb ik gewezen op de onverenigbaarheid van waarden, de tegenstrijdige politieke ideologieën, en het falen van de vermeende nationale eenheid. Iedereen die hier serieus over nadenkt, komt onvermijdelijk tot de conclusie, dat Nederland niet meer houdbaar is als eenheidsstaat. De verschillen zijn te groot, de breuklijnen te diep.

Ook de toon van het Forum voor Democratie en zijn aanhang is daarvoor een aanwijzing. In hun ogen, zijn ze weerloze slachtoffers van een oppermachtige linkse klik, die het land in zijn greep heeft. Dit staat ver af van de werkelijkheid: het bedrijfsleven, de banken, de boerenlobby, en de strijdkrachten, bijvoorbeeld, zijn nooit links geweest. De aanhang van het FvD, zo blijkt op de sociale media, is ook ontvankelijk voor bredere complot-theorieën, bijvoorbeeld dat de EU is opgericht om de blanken in Europa te vervangen door Afrikanen ('omvolking'). Dat mensen zo denken is een teken van wantrouwen, angst, en frustratie. Ze komen ook steeds verder af te staan, van hun medeburgers die de Europese integratie positief beoordelen, of de immigratie als een normaal verschijnsel zien. Met mensen die zo denken, is ook geen compromis mogelijk.

Vele politici denken dat de polarisatie in Nederland op termijn overwonnen wordt, en de maatschappelijke vrede hersteld. Dat gaat niet gebeuren. Het land is verdeeld, en blijft verdeeld, en dat geldt voor de buurlanden ook. Uit elkaar gaan, is de enige werkbare optie.

Kenmerk: 201701008

Den Haag, 30 juni 2017

Geachte heer

Ik heb uw brief in goede orde ontvangen. Naast uw brief ontvang ik als informateur ook van vele anderen brieven en nota's met suggesties. Daaruit spreekt betrokkenheid. Veel dank daarvoor.

Het is niet aan mij, als informateur, om inhoudelijk te reageren op uw brief. Wel kan ik u verzekeren dat ik deze onder de aandacht zal brengen van partijen, opdat zij deze bij hun voorbereidingen in de onderhandelingsfase kunnen betrekken.

Hoogachtend,

Informateur G. Zalm

201701009

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Ter attentie van de informateur Gerrit Zalm
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

26 juni, 's-Hertogenbosch

Geachte heer Zalm,

Een belangrijk onderwerp bij de verkiezingen was integratie en identiteit.

Daar worstelt de maatschappij al eeuwen mee.

In de hele wereld bestaat geen museum dat handelt over dit onderwerp.

Ik stel voor bij de coalitie-onderhandelingen de bouw van het Nationaal Integratie Museum (het NIM) in te brengen.

Een museum dat de moeilijke weg vol met problemen en valkuilen laat zien van integratie.

Laat zien welke afschuwelijke gevolgen het mislukken van integratie met zich mee kan brengen.

Maar bovenal laat zien wat de kracht is van integratie.

Samenlevingen die opbloeien als mensen vreedzaam samenleven.

Omdat u zelf genoeg voorbeelden hierbij kunt bedanken, laat ik dat achterwege.

Een museum waar iedere schoolklas naartoe moet. Ook uit omliggende landen.

Een museum waar iedereen ongeacht wat hij is welkom is.

Een bijdrage op weg naar een vreedzame samenleving.

Met vriendelijke groeten en succes met uw werk,

Kopie:

Onderhandelaars VVD, CDA, D66 en CU

[REDACTED]

Kenmerk: 201701010

Den Haag, 30 juni 2017

Geachte heer [REDACTED],

Ik heb uw brief in goede orde ontvangen. Naast uw brief ontvang ik als informateur ook van vele anderen brieven en nota's met suggesties. Daaruit spreekt betrokkenheid. Veel dank daarvoor.

Het is niet aan mij, als informateur, om inhoudelijk te reageren op uw brief. Wel kan ik u verzekeren dat ik deze onder de aandacht zal brengen van partijen, opdat zij deze bij hun voorbereidingen in de onderhandelingsfase kunnen betrekken.

Hoogachtend,

Informateur G. Zalm

